

Alvesta
kommun

Alvesta kommun

Taxor, avgifter och priser samt riktlinjer för avgiftshandläggning inom omsorg, vård och stöd

- Gäller vid insatser enligt socialtjänstlagen, lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade och hälso- och sjukvårdslagen

Version 2

PROGRAM PLAN POLICY **RIKTLINJE**

Beslutat av:	Kommunfullmäktige § 148/2023
Beslutsdatum:	2023-12-11, redaktionella ändringar 2025-09-09
Gäller från och med:	2024-01-01
Dokumentet gäller för:	Omsorgsnämnden och Nämnden för arbete och lärande
Diarienummer:	KS-2025-00390
Dokumentinformation:	Version 2 är ändrad enligt Socialtjänstlag (2025:400). Ändringarna medför ingen ändring i tillämpning utan endast hänvisning till nytt kapitel och nya paragrafer.

Innehåll

1. Riktlinjer	3
1.1. Om taxor, avgifter och priser inom omsorg, vård och stöd.....	3
1.2. Maxtaxa.....	4
1.3. Minimibelopp (levnadskostnader)	4
1.3.1. Höjning minimibeloppet – individuell prövning	5
1.3.2. Kostnader som inte föranleder höjning av minimibeloppet	6
1.4. Beräkning av avgift inom maxtaxan.....	6
1.4.1. Avgiftsutrymme (betalningsförmåga)	6
1.4.2. Avgiftsunderlag - nettotinkomster	6
1.4.3. Avgiftsberäkning– nettobostadskostnad	8
1.4.4. Insamling av uppgift för beräkning	9
1.4.5. Vad sker vid fel uppgift	10
1.4.6. Avgiftsberäkning för olika hushållstyper	10
1.4.7. Nedsättning av avgift med anledning av dubbel boendekostnad	11
1.4.8. Minskning av avgift med anledning av att en av två makar/registerade partners flyttar till särskilt boende eller bostad med särskild service	12
1.4.9. Avgiftsbeslut – underrättelse.....	13
1.5. Debitering av avgift – avräkningsregler.....	14
1.5.1. Vid kortare tidsperiod	14
1.5.2. Avräkningsregler vid frånvaro	14
1.5.3. Insats enligt SoL genom annan kommun eller i privat regi	15
2. Avgifter	16
2.1. Maxtaxa för insatser, SoL och HSL	16
2.1.1. Avgiftsnivå för hemtjänst i ordinärt boende och i särskilt boende samt dagverksamhet, SoL	16
2.1.2. Avgiftsnivå för insatser enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL)	18
2.1.3. Avgift för socialpsykiatri	19
2.2. Övriga avgifter och priser inom SoL och HSL (ingår ej i maxtaxan)	19
2.2.1. Hygienpaket och intyg för bostadsanpassning.....	19
2.2.2. Avgift vid ej återlämnade hjälpmedel	20
2.2.3. Hyra vid externt köpt plats i särskilda boendeformer enligt SoL	20
2.2.4. Avgift för mat vid externt köpt plats i särskilda boendeformer enligt SoL.....	20
2.3. Avgifter LSS	20
2.3.1. Av vem får avgift tas ut?	21
2.3.2. Korttidsvistelse (LSS 9 § 6) och korttidsstillsyn för skolungdom (LSS 9 § 7).....	21
2.3.3. Boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn och ungdomar (LSS 9 § 8)	22
2.3.4. Bostad med särskild service eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna (LSS 9 § 9)	23
2.3.5. Daglig verksamhet (LSS 9 § 10)	24
2.3.6. Övrigt, LSS	24
2.4. Måltidspriser (ingår ej i maxtaxan).....	25
2.5. Exempel på avgiftsberäkning för insatser inom maxtaxan	26

1. Riktlinjer

1.1. Om taxor, avgifter och priser inom omsorg, vård och stöd

Riktlinjerna bestämmer vad som ska gälla vid handläggning av taxor, avgifter och priser för omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning enligt socialtjänstlagen (SoL), lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och hälso- och sjukvårdslagen (HSL). Syftet är att säkerställa rättssäkerhet och likabehandling vid handläggning, beräkning och uttag av taxor, avgifter och priser.

Kommunens riktlinjer och avgiftssystem inom omsorg, vård och stöd styrs av flera lagar och förordningar, till exempel:

- Socialtjänstlagen (SoL)
- Hälso- och sjukvårdslagen (HSL)
- Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)
- Inkomstskattelagen (IL)
- Kommunallagen (KL)
- Förvaltningslagen (FL)
- Socialtjänstförordningen (SoF)
- Jordabalken (JB)

Bestämmelsen om högkostnadsskyddet, maxtaxan, reglerar den högsta avgift per månad kommunen får ta ut totalt för hemtjänst i ordinärt boende och i särskilt boende, dagverksamhet, insatser i särskilda boendeformer samt kommunal hälso- och sjukvård.¹ Maxtaxan får för dessa insatser sammanlagt per månad uppgå till högst en tolfedel av 0,5392 gånger prisbasbeloppet. Kommunen ska även se till att den enskilde får behålla tillräckliga medel för sina personliga behov innan avgift för hemtjänst, dagverksamhet och kommunal hälso- och sjukvård kan tas ut.

Varje år ger Socialstyrelsen ut ett meddelandeblad för uppgifter vid beräkning av avgifter inom äldre- och funktionshinderomsorgen. Meddelandebladet redovisar vilka belopp som kan användas för att beräkna avgifter som är knutna till prisbasbeloppet.

Insatser enligt Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade är i princip avgiftsfria. Vissa undantag finns och kommunen har möjlighet att ta ut skäliga avgifter för bostad (hyra), mat, resor, fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter²:

Kostnaden för hyra av särskilda boenden/bostad med särskild service regleras i hyreslagstiftningen som finns i Jordabalken³.

Vid kommunens beslut om avgifter inom omsorg, vård och stöd ska följande gälla:

- Avgiften får inte överstiga kommunens självkostnad

¹ SoL 32 kap §§6-8

² LSS §§ 18-21

³ JB, kap. 12

- Hänsyn ska tas till likställighetsprincipen i kommunallagen som innebär att alla kommuninvånare ska behandlas lika
- Avgiften ska vara skälig och anpassas utifrån den enskildes ekonomiska förhållanden

Kommunen får i sitt beslut om taxa bestämma att avgift ska beräknas på ett sätt som är mer fördelaktigt för den enskilde än vad som regleras i lagstiftningen – dock under förutsättning att likställighetsprincipen följs.

Kapitel 2 i detta dokument omfattar aktuella taxor, avgifter och priser inom omsorgsnämndens och nämnden för arbete och lärandes ansvarsområden.

1.2. Maxtaxa

Högekostnadsskyddet, maxtaxan, reglerar den högsta avgift per månad kommunen får ta ut totalt för hemtjänst i ordinärt boende och i särskilt boende, dagverksamhet, insatser i särskilda boendeformer samt kommunal hälso- och sjukvård.

Avgiften baseras på de insatser den enskilde får (utifrån beviljad tid) och dennes ekonomiska förutsättningar, det vill säga hur stora inkomster och utgifter den enskilde har. Då hänsyn tas till den enskildes ekonomiska förutsättningar (avgiftsutrymme) kan avgiften bli lägre än maxtaxan.

Den enskildes avgiftsutrymme är den summa som blir kvar efter att ett så kallat förbehållsbelopp, räknats bort från hans eller hennes sammanlagda inkomster efter skatt. Förbehållsbeloppet består av bostadskostnad, minimibelopp och eventuella individuellt tillägg.

Det är således avgiftsutrymmet som avgör vilken avgift den enskilde ska betala av maxtaxan. Finns det inget avgiftsutrymme betalar han eller hon ingen avgift för insatserna (hemtjänst i ordinärt boende och i särskilda boendeformer, dagverksamhet, kommunal hälso- och sjukvård). Hyreskostnad för särskilda boenden/bostad med särskild service och pris för måltider ingår inte i maxtaxan och jämkas därmed inte. Kommunen betalar inte ut medel till den enskilde om det uppstår ett negativt avgiftsutrymme.

1.3. Minimibelopp (levnadskostnader)

Minimibeloppet storlek beräknas enligt 32 kap. §§ 8-9 socialtjänstlagen. Minimibeloppet utgår från konsumentverkets årliga beräkningar som bygger på en schablon och avser normalkostnader och inte enskilda personers faktiska levnadskostnader. Minimibelopp är en schabloniserad summa avsedd att täcka normala levnadskostnader för livsmedel, kläder, skor, fritid, hygien, dagstidning, telefon, hemförsäkring, hushållsel, öppen hälso- och sjukvård, tandvård, läkemedel, förbrukningsvaror, resor, möbler och husgeråd. Minimibeloppets storlek anges som en andel av prisbasbeloppet och beräknas enligt följande:

Tabell 1. Hur minimibelopp beräknas

Familjesättning och ålder	Minimibelopp
Ensamstående över 65 år	Lägst en tolfedel av 1,4789 gånger prisbasbeloppet.
Makar och sambor över 65 år	Minimibeloppet för var och en av sammanlevande makar och sambor ska utgöra lägst en tolfedel av 1,2066 gånger prisbasbeloppet.

Ensamstående 19-65 år	10 % högre än minimibelopp
Makar och sambor 19-65 år	10 % högre än minimibelopp

Yngre personer med en funktionsnedsättning ska särskilt beaktas vid möjlighet till höjning av minimibeloppet då de i många fall normalt har högre kostnader för bosättning och familjebildning samt för kost, fritid och resor. Minimibeloppet för denna målgrupp beräknas till en nivå som överstiger det lagstadgade minimibeloppet med 10 procent.

När det gäller minimibelopp för hemmavarande barn är föräldern ansvarig för barnets försörjning fram till 18 års ålder. Om barnet efter det fortsätter studera i grundskola, gymnasiet eller annan liknande grundutbildning, kvarstår försörjningsplikten tills barnet fyller 21 år.⁴

Reglerna om minimibelopp betyder inte att kommunen ska betala ut medel till en enskild för att han eller hon ska kunna uppnå den i lagen angivna nivån. Det som kan regleras är den enskildes avgift för insatser inom maxtaxan. Således kan inte avgift för hyra och/eller kost regleras. Om den enskilde trots reglering av avgiften för insatser inom maxtaxan inte förbehålls tillräckliga medel för sina personliga behov och andra normala levnadskostnader ska denne hänvisas till äldreförsörjningsstöd alternativt ekonomiskt bistånd.

Minimibeloppets livsmedelspost är beräknad att täcka livsmedel och inte kostnad för måltider genom matdistribution, matabonnemang i särskilt boende eller fördyrad specialkost av särskild omständighet exempelvis sjukdom eller liknande. Denna fördyrning justeras istället genom en höjning av minimibeloppet för fördyrade matkostnader.

Minimibeloppets poster för dagstidning och telefon avser att täcka kostnader för prenumeration på en daglig tidning, abonnemangs- och samtalsavgifter för telefon. Posterna för hälso- och sjukvård, samt läkemedel beräknas som en tolfedel av årskostnaden för personer som betalar upp till nivån för respektive högkostnadsskydd. Med posten resor avses kostnader för lokalresor med kollektivtrafik, inklusive färdtjänst och sjukresor.

1.3.1. Höjning minimibeloppet – individuell prövning

Individuell prövning av en höjning av minimibeloppet ska ske när enskild har varaktiga merkostnader som inte ryms inom minimibeloppet eller därutöver av olika skäl har andra levnadskostnader än dessa och som den enskilde inte bör avstå från. Den som anser sig uppfylla kraven för en individuell höjning av minimibeloppet kan ansöka om det.

Finns högre kostnader än schablonen innebär det ingen absolut rätt att få dem beaktade. Kommunen ska dock höja nivån på minimibeloppet i skäligen omfattning under förutsättning att kostnaderna är av den beskaffenhet att de bör tillgodoses inom ramen för förbehållsbeloppet. Förutom att kostnaderna ska vara varaktiga krävs att behovet avser ett inte oväsentligt belopp. Varaktigheten ska vara under större delen av ett år och överstiga 200 kronor per månad för varje förhöjd utgift. Allmänt gäller att den enskilde skall styrka sina merkostnader.

Kostnad för god man och förvaltare berättigar till en höjning av minimibeloppet.

---

⁴ Se kap. 12 § 9 (2025:400).

För hushåll där det finns barn som är 0-17 år höjs minimibeloppet baserat på Konsumentverkets beräkning av barnets/ungdomens personliga kostnader och de gemensamma hushållskostnaderna.

Förälder är försörjningspliktig för barn upp till 18 år. Om barnet efter 18 år studerar i grundskola, går på gymnasieutbildning eller liknande grundutbildning är förälder försörjningspliktiga till och med att barnet fyllt 21 år. En höjning av minimibeloppet kan berättigas för denna kostnad som då beräknas efter principen underhållsstöd. En höjning av minimibeloppet kan även beviljas för arbetsresor och andra kostnader som behövs för en familjs underhåll.

Individuell höjning av minimibeloppet beviljas för högst ett år, varefter omprövning ska ske. Detta görs i samband med den årliga omräkningen av avgiftsbeslutet. Omprövning kan även ske under löpande kalenderår om förhållanden som påverkar avgiften förändras.

Vid principiella ärenden ska frågan enligt delegationsordningen lyftas till nämnden för prövning.

1.3.2. Kostnader som inte föranleder höjning av minimibeloppet

Kostnader som täcks av annat bidrag eller ersättning, till exempel handikappersättning föranleder ingen höjning av minimibelopp.

Hänsyn tas inte till lånekostnader och räntor (annat än vid beräkning av bostadskostnaden).

1.4. Beräkning av avgift inom maxtaxan

1.4.1. Avgiftsutrymme (betalningsförmåga)

För att kunna beräkna den enskildes avgift för hemtjänst i ordinärt boende och i särskilt boende, dagverksamhet och kommunal hälso- och sjukvård (maxtaxan) behöver hennes eller hans avgiftsutrymme räknas ut. För att beräkna avgiftsutrymmet ska från den enskildes bruttoinkomster avräknas skatter, avgift till trossamfund, bostadskostnad samt förbehållsbelopp som består av minimibelopp och eventuella individuella tillägg. Det som blir kvar utgör avgiftsutrymme (betalningsförmåga). Betalningsförmågan jämförs sedan med avgiften för de insatser inom maxtaxan den enskilde är beviljad.

Avgiftsutrymmet kan således bli allt från noll kronor och uppåt. Om avgiften för insatserna inom maxtaxan överstiger den enskilde betalningsförmåga reduceras dessa avgifter med mellanskillnaden. Den totala avgiften för insatserna blir således aldrig högre än den enskildes avgiftsutrymme. Om det uppstår ett negativt avgiftsutrymme betalar kommunen inte ut medel till den enskilde. (I avsnitt 2.5 finns exempel på beräkningar).

Avgifter för insatser som ligger utanför maxtaxan jämkas däremot inte. Exempel på dessa avgifter är kost, hygienpaket, intyg samt hyra för särskilt boende/bostad med särskild service.

1.4.2. Avgiftsunderlag - nettoinkomster

Med avgiftsunderlag avses den inkomst den enskilde kan antas komma att få under de närmaste tolv månaderna, fördelad med lika belopp per månad minus beräknad skatt. Det är således

nettoinkomsten som utgör själva avgiftsunderlaget. Hur inkomsten ska beräknas framgår av 32 kap 5 § socialtjänstlagen.

Dessutom anses bostadstillägg, boendetillägg och bostadsbidrag som inkomst.

Inkomstpensionstillägget som infördes i september 2021 som ett tillägg till allmän pension ska däremot inte beaktas som inkomst när avgiftsunderlaget beräknas.

Vissa inkomster som inte är skattepliktiga i Sverige räknas även som inkomst i avgiftsunderlaget, bland annat utländsk inkomst.

För inkomst av kapital gäller de uppgifter som finns på årsbeskedet per den 31 december året före biståndsåret och inhämtas från den enskilde. Det är det sammanlagda årsbeloppet av inkomst av tjänst och inkomst av kapital som den månatliga avgiften baseras på. Förmögenhet påverkar inte avgiftsunderlagets storlek. Däremot påverkar förmögenhet möjligheten att få nedsatt avgift som kompensation för dubbla boendekostnader vid flytt till särskilt boende/bostad med särskild service.

Skatten beräknas enligt gällande skattelagstiftning.

Ingen hänsyn tas till eventuella skulder. Har den enskilde skuldsatt sig kan detta bekostas av medlen för personliga behov. Ingen reducering av avgiften ska ske. Ränta för lån för permanentboende (i småhus eller bostadsrätt) betraktas som en bostadskostnad (70 %).

Avgiftsgrundande inkomst

Följande skattepliktiga och skattefria inkomster är exempel på inkomster som ska vara avgiftsgrundande. Observera att det kan förekomma andra inkomster än nedanstående och att de i så fall ska räknas med i den enskildes avgiftsgrundande inkomst.

Inkomst av tjänst:

- Allmän pension
- Allmän tilläggpension (ATP)
- Övriga pensionsinkomster
- Arbetsmarknadsförsäkringar (AMF)
- Arbetslöshetsersättning
- Inkomst av tjänst
- Övriga beskattningsbara inkomster
- Övrig studieersättning, skattepliktig del
- Föräldrapenning
- Vårdbidrag, skattepliktig del
- Sjukpenning, rehabiliteringspenning och sjuklön
- Aktivitetsersättning
- Ersättning från avtalsgruppsförsäkring (AGS)
- Livränta och invaliditetsförmån, skattepliktig del
- Utländsk inkomst

Inkomst av kapital

- Aktuell utdelning på aktier och övriga värdepapper

- Hyresinkomst
- Avkastning på banktillgodohavande med aktuell ränta

Kapitalinkomsterna ska gälla de uppgifter som finns på årsbeskedet per den 31 december föregående år året före avgiftsåret och inhämtas från den enskilde. Det är det sammanlagda årsbeloppet av inkomst av tjänst och inkomst av kapital som den månatliga avgiften baseras på.

Ej avgiftsgrundande inkomster

Följande är exempel på inkomster som inte är avgiftsgrundande.

- Inkomstpensionstillägg (som infördes i september 2021)
- Förmögenhet
- Handikappersättning
- Assistansersättning
- Den del av vårdbidraget som utgör ersättning för meravgifter
- Försörjningsstöd
- Omyndiga personers inkomster
- Barnbidrag

Skatt

Aktuell skattetabell används vid beräkning av avgiftsunderlaget. Skatteavdrag för kyrkoavgift görs om den enskilde är medlem i trossamfund och betalar sin avgift via skattsedel. Om kyrkoavgiften skiljer inom kommunen beräknas den genomsnittliga kyrkoavgiften för kommunens församlingar. Om den enskilde har individuellt extra skatteavdrag tas inte detta med i beräkningen då det anses som frivilligt sparande.

1.4.3. Avgiftsberäkning– nettobostadskostnad

Vid avgiftsberäkning ska den enskildes nettobostadskostnad avräknas från nettoinkomsten. Med nettobostadskostnad avses den faktiska bostadskostnaden minskad med samtliga former av bostadsbidrag som den enskilde får. I de fall bostadstillägg för pensionärer utgår för eget boende använder kommunen den bostadskostnad som ligger till grund för bostadstillägget dock med förbehållet att det alltid är de faktiska bostadskostnaderna som gäller om sådana är kända eller kan tas fram. Bostadskostnad får endast tas upp för bostad/bostäder som stadigvarande är bebodd av hushållsmedlem (undantag vid dubbel bosättning).

Hyrd bostad och bostad med bostadsrätt

Bostadskostnad är den avtalade hyran inklusive uppvärmningskostnader, kostnad för varmvatten och sophämtning. Kostnad för hushållsel, avgift för hyresgästförening och eventuellt eget abonnemang på TV-kanaler/streamingtjänster och internet får inte räknas med som bostadskostnad. Anledning till att hushållsel inte räknas med som en bostadskostnad är att den ingår som en post i minimibeloppet.

Den som har bostad med bostadsrätt får som boendekostnad också räkna med 70 procent av räntor på det i bostadsrätten upplånade kapital med säkerhet i bostadsrätten.

Särskilda boendeformer

För särskilda boendeformer räknas bostadskostnaden på samma sätt som för hyrd bostad.

Småhus

Som bostadskostnad för ett eget småhus som är inrättat som bostad för en eller två familjer räknas 70 procent av räntor på det i fastigheten upplånade kapital med säkerhet i fastigheten. Som bostadskostnad räknas även 70 procent av tomträttsavgäld, kommunal fastighetsavgift samt uppvärmningskostnader och övriga driftskostnader. Kostnader för bostadens uppvärmning och övrig drift beräknas med tillämpning av de schablonbelopp som fastställs av pensionsmyndigheten. För ytterligare detaljer se Pensionsmyndighetens vägledning för bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd.

Övriga bostadstyper

Vid beräkning av bostadskostnad för övriga bostadstyper som tvåfamiljshus, lantbruksenhet, arrenderat småhus, andelshus eller egen flerfamiljsfastighet följs även de av pensionsmyndighetens regler för bostadstillägg till pensionärer. För ytterligare detaljer se Pensionsmyndighetens vägledning för bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd.

Fördelning av bostadskostnad

Delar den enskilde bostad med en eller flera andra personer ska den beräknade bostadskostnaden fördelas lika mellan hushållets myndiga personer med egen inkomst.

1.4.4. Insamling av uppgift för beräkning

För att beräkna avgiftsutrymme behöver den enskilde eller dess ombud lämna uppgifter om inkomster, privata pensioner, bostadskostnader och övriga aktuella uppgifter på blankett *för inkomstförfrågan*.

För person som är gift/registrerade partner ska båda parter lämna in sina uppgifter även om endast en av dem har beviljade insatser. Anledningen är att de bådass inkomster efter skatt räknas samman och fördelas med hälften på var och en.

Vid det första tillfället en avgiftsberäkning görs så har den enskilde tre veckor på sig att lämna in uppgifter. I avvaktan på att ifylld blankett inkommit till kommunen debiteras den enskilde högsta avgift enligt maxtaxan för de insatser denne erhållit. För sent inlämnad uppgift medger ingen retroaktiv beräkning.

Om den enskilde inte lämnat uppgift eller lämnat samtycke att uppgifter får hämtas med automatik från Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten beräknas avgiftsutrymmet utifrån att betalningsförmåga finns.

Därefter ska den enskilde uppdatera sina uppgifter en gång per år. Detta sker i början av varje år och det är kommunen som skickar ut blankett *för inkomstförfrågan* för ifyllnad till den enskilde. Om ifylld blankett inte inkommit inom tre veckor använder förvaltningen den enskildes tidigare inlämnade uppgifter. Avgiften omprövas från och med den debiteringsmånad ny blankett inkommit.

Den enskilde är skyldig att omgående lämna nya uppgifter vid förändringar som påverkar avgiften exempel vid ändrad pension och hyra.

Om den enskilde har lämnat samtycke hämtas uppgifterna med automatik från Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten. Samtycket som är inlämnat till kommunen är giltigt tills något annat meddelas.

1.4.5. Vad sker vid fel uppgift

Om den enskilde har lämnat fel uppgifter räknas avgift om från innevarande debiteringsmånad. Anledningen är att det åligger den enskilde att utan dröjsmål meddela förändringar som ligger till grund för avgifter enligt dessa regler.

Om kommunen gjort en felaktig beräkning av avgiften och det varit till den enskildes nackdel räknas avgiften om så länge felet har varit. Om det varit till den enskildes fördel görs ingen retroaktiv omräkning.

Det kan förekomma stickprovskontroller av inlämnade uppgifter och den enskilde ska på begäran styrka att inlämnade uppgifter stämmer.

1.4.6. Avgiftsberäkning för olika hushållstyper

Barn

Vid beräkning av avgift för insatser enligt socialtjänstlagen beaktas vårdnadshavares inkomst när insatsen avser ett barn som är under 18 år. Om den unge har fyllt 18 år men fortfarande genomgår grundskoleutbildning, gymnasieutbildning eller annan jämförbar grundutbildning, ska föräldrarnas inkomst fortsatt beaktas vid avgiftsberäkningen – dock längst till dess att den unge fyller 21 år.⁵

Barn som vårdas i annat hem än det egna

Om socialnämnden beslutar att ett barn ska få vård i ett annat hem än sitt eget, är föräldrarna skyldiga att i rimlig grad bidra till kommunens kostnader för barnet. I dessa fall kan socialnämnden även ta emot underhållsbidrag som är avsedda för barnet enligt kap.32 § 3 (2025:400).

Denna regel gäller dock inte för barn som är placerade i skyddat boende enligt denna lag eller lagen (2024:79) om placering av barn i skyddat boende⁶.

Ensamboende

Inkomster och utgifter enligt tidigare beskrivning ligger till grund för avgiftsberäkning.

Makar och registrerade partner

Makar eller registrerade partners inkomster efter skatt räknas samman och fördelas med hälften på var och en. Därför är det viktigt att båda lämnar sina inkomstuppgifter även om endast en har beviljade insatser. Den korrekta avgiften kan fastställas först när alla inkomstuppgifter inkommit.

Vid fastställandet av avgifterna ska kommunen dessutom försäkra sig om att omsorgstagarens make eller registrerade partner inte drabbas av en oskäligt försämrad ekonomisk situation.

---

⁵ Se kap. 12 § 9 SoL (2025:400).

⁶ 32 kap. 3 § (2025:400)

För makar eller registrerade partners som lever åtskilda på grund av att en av makarna bor i särskilt boende/enskilt vårdhem, ska den sammanlagda nettoinkomsten ligga till grund för avgiftsberäkningen. För makar eller registrerade partners som inte bor tillsammans ska eventuellt bostadsstöd (t ex bostadstillägg) räknas som inkomst på var och en för sig.

Sammanboende

I begreppet sammanboende inkluderas även t ex syskon, föräldrar och vuxna barn. För sammanboende beräknas inkomsterna var för sig, då det inte finns någon lagstadgad underhållsskyldighet dem emellan.

1.4.7. Nedsättning av avgift med anledning av dubbel boendekostnad

Vid flytt till särskilt boende eller bostad med särskilt service kan det bli så att den enskilde under en period har två boendekostnader, exempelvis under uppsägningstid eller tid för försäljning. Den enskilde kan då, under vissa förutsättningar, ha rätt att få tillgodoräkna sig båda boendekostnaderna i avgiftsberäkningen under högst tre månader.

En förutsättning för att få tillgodoräkna sig dubbel bostadskostnad är att den enskilde har lämnat in uppgifter för att inkomstpröva avgiften. Omsorgstagaren behöver också ha ett avgiftsutrymme eftersom det annars inte finns någon avgift att sätta ned. Om avgiften är noll eller ett minusbelopp tas ingen avgift ut för beviljade insatser enligt socialtjänstlagen eller hälso- och sjukvårdslagen under aktuell period. Avgift för kost eller hyra för särskilt boende/bostad med särskild service jämkas dock inte. Förvaltningen betalar inte ut medel till den enskilde om det uppstår ett negativt avgiftsutrymme. Den enskilde ska i sådana fall hänvisas till prövning av behov av försörjningsstöd, äldreförsörjningsstöd och bostadstillägg.

Den enskildes förmögenheten får inte överstiga tre prisbasbelopp.

Ansökan om att få tillgodoräkna sig dubbel boendekostnad ska ha kommit in senast under månaden efter inflyttningstid till särskilt boende eller bostad med särskild service.

För att makar/registrerade partner ska beviljas jämkning/nedsättning krävs att båda personerna är beviljade särskilt boende/bostad med särskild service och att tidigare gemensam bostad är avvecklad/under avveckling.

En sammanboende beviljas inte jämkning för dubbla boendekostnader, då det inte finns en lagstadgad underhållningsskyldighet sammanboende emellan. I begreppet sammanboende inkluderas även t ex syskon, föräldrar och vuxna barn.

Hyresrätt ska sägas upp senast fem arbetsdagar efter muntlig acceptans av flyttning till särskilt boende/bostad med särskild service. Ägd fastighet, bostadsrätt eller ägarlägenhet, som är permanent boende, ska lämnas till försäljning inom en månad från muntlig acceptans av flyttning till särskilt boende/bostad med särskild service för att berättiga till jämkning för dubbla boendekostnader. Detta ska styrkas med skriftlig kopia av mäklarpdrag eller motsvarande. Den enskilde ska informera om när den tidigare bostaden är såld eller uthyrd på nytt.

Om en boende avlider under perioden som jämkning är beviljad, erhålls jämkning till och med den månad som personen avlidit under. Dödsbodelägare äger inte rätt att ansöka om jämkning vid dubbla boendekostnader.

Ingen jämkning beviljas av fastighet/bostadsrätt/ägarlägenhet som ges bort som gåva.

Beräkningsexempel

Cecilia har nyligen flyttat till särskilt boende och har ännu inte hunnit avveckla den gamla bostaden där hyran är 4 900 kr per månad. I den nya bostaden på särskilt boende är hyran 4 800 kr per månad. Omvårdnadsavgiften är lika med högstkostnadsskyddet 2 642 kr per månad (år 2025).

Kommunens regel medger förbehåll för dubbla bostadskostnader under en övergångstid på tre månader under vilken tid den gamla bostaden ska hinna avvecklas. Cecilia har ansökt inom rätt tid och har inte en förmögenhet överstigande 3 prisbasbelopp.

Cecilias avgiftsutrymme

Inkomst av pension m.m. efter skatt och bostadstillägg 15 600 kr
Generellt minimibelopp – 7 247 kr (år 2025)

Individuellt tillägg med anledning av dubbelt boende:

Förbehåll för hyran i gamla bostaden - 4 900 kr
Förbehåll för hyran i den nya bostaden - 4 800 kr
Totalt förbehåll som får dras av mot inkomsten – 16 947 kr
Avgiftsutrymme – 1 347 kr

Cecilia hamnar på ett "negativt avgiftsutrymme", vilket betyder att ingen omvårdnadsavgift ska debiteras under 3 månader.

Efter tre månader bortfaller förbehållet för hyran i den gamla bostaden och avgiftsutrymmet blir då 2 642 kr, dvs. maxtaxan (år 2025).

1.4.8. Minskning av avgift med anledning av att en av två makar/registrerade partners flyttar till särskilt boende eller bostad med särskild service

Kommunen ska försäkra sig om att den enskildes make/registrerade partner inte drabbas av en oskäligt försämrad ekonomisk situation. Alvesta kommun har därför en särskild beräkningsregel så att exempelvis en hemmavarande make tillförsäkras medel motsvarande förbehållsbeloppet. Genom detta skyddas den som bor kvar i det ordinära boendet mot en allt för försämrad ekonomisk situation.

Makar/registrerade partners

Vid beräkning av inkomst för makar och registrerade partners ska den enskildes inkomst anses utgöra hälften av makarnas sammanlagda inkomster (tudelningsprincipen).

Sammanboende

Vid beräkning av inkomst för sammanboende räknas inkomsterna alltid var för sig, då det inte finns en lagstadgad underhållningsskyldighet sammanboende emellan. Nedsättning av avgift inom maxtaxan sker alltså inte för sammanboende med anledning av den andres flytt till särskilt boende.

Regler

När en av sammanlevande makar/registrerade partners flyttar till ett särskilt boende, beräknas pension och bostadstillägg som för ensamstående, vilket innebär en höjning av inkomsten. Vid beräkning av avgiftsunderlag gäller tudelningsprincipen för inkomsterna men inte för bostadstillägg. Bostadstillägg tas emellertid upp till fastställt belopp för respektive make/registrerade partners vid beräkning av avgiftsunderlaget.

Kommunen ska alltid informera den sökande om vikten av att snabbt meddela den nya boendesituationen till Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten.

Om den ena maken/registrerade partnern flyttar till särskilt boende och kvarvarande make/registrerade partner trots tudelningsprincipen, inte har tillräckliga medel för personliga behov i nivå med minimibelopp och bostadskostnad, ska kommunen frångå tudelningsprincipen. Vid beräkning av avgiftsunderlag ska hänsyn tas till båda makarnas/registrerade partners inkomster och utgifter och en nedsättning avgiften kan ske för att tillse att kvarboende make/registrerade partner har kvar medel motsvarande sin boendekostnad och förbehållsbelopp (kvarboendeskydd). Om kvarboende make/registrerade partner får underskott vid beräkning jämkas först avgifterna inom maxtaxan för kvarboende make till noll kronor innan eventuell jämkning görs för den maken/registrerade partner som flyttat till särskilt boende. Avgift för kost och hyra för särskilt boende jämkas inte. Kommunen betalar inte ut medel till den enskilde om det uppstår ett negativt avgiftsutrymme.

Om den som har insatser har ett avgiftsutrymme (+) och den som inte har insatser har ett negativt avgiftsutrymme (-) ska detta kompenseras genom en manuell hantering i debiteringssystemet. Detta sker genom ett individuellt belopp motsvarande maken/makans/registrerade partners negativa utrymme läggs på den som har insatser inom maxtaxan och avgiftsutrymme. Den person som har insatser får då sannolikt en lägre avgift och makarna/registrerade partnern får sammantaget behålla mer av sin gemensamma inkomst. Om båda har ett negativt avgiftsutrymme ska ett individuellt belopp läggas på den som har insatser under förutsättning att det leder till en reducering.

1.4.9. Avgiftsbeslut – underrättelse

Efter beräkning av avgiftsutrymme skickas ett skriftligt avgiftsbeslut till den enskilde eller dennes företrädare där storleken på avgiften framgår, vilket avgiftsunderlag som har använts, hur avgiften beräknats och information om hur man överklagar.

Om en eller flera uppgifter, som har betydelse för avgiftsberäkningen, tillförs ärendet från någon annan än den enskilde själv eller dennes företrädare kan uppgiften behöva kommuniceras till den enskilde (§ 25 FL). Den enskilde ska då ges möjlighet att yttra sig över uppgiften innan beslutet fattas. Detta ska göras om det inte är uppenbart obehövt.

Har den enskilde eller dess företrädare själv inkommit med uppgiften eller gett tillstånd till att vi hämtar uppgifter från Pensionsmyndigheten/Försäkringskassan är det uppenbart obehövt med kommunikering innan beslut.

1.5. Debitering av avgift – avräkningsregler

Alla avgifter debiteras en gång per månad. Förfallodag är den sista i månaden. Varje månad beräknas innehålla 30 kalenderdagar när beräkning om till exempel frånvaro sker.

Avgift för hemtjänst och måltider debiteras från verkligt inflyttningsdatum. Vid flytt till bostad med särskild service tas hyra ut från och med att bostaden ställts till förfogande enligt beslut. Avgift för korttidsvistelse-/växelvård och kostnad för måltider samt avgift för hygienpaket vid korttidsvistelse-/växelvård uttages inte för inflyttningsdagen men för utflyttningsdagen. I väntan på att beslut om särskilt boende verkställs och den enskilde vistas på korttidsplats tas avgift ut för omvårdnad, måltidsabonnemang och hygienpaket enligt särskilt boende.

Vid tillfällig vistelse i annan kommun ansvarar Alvesta kommun för att debitera avgift till den enskilde. Vistas en omsorgstagare från en annan kommun i Alvesta kommun ansvarar hemkommunen för avgiften till den enskilde. Alvesta kommun debiterar därefter den andra kommunen utefter denna kommuns framräknade kostnad för motsvarande insats. I de fall hemkommunen inte har en framräknad insatskostnad använts Alvesta kommuns insatskostnader.

Avgiften för samtliga insatser avrundas till närmaste hela kronor uppåt. Lägsta belopp för kundfaktura är enligt kommunens riktlinjer.

1.5.1. Vid kortare tidsperiod

När insats ges kortare tid än en månad anpassas avgiftsnivån proportionerligt. Det vill säga avgiften för insatser inom maxtaxan bör inte överstiga högkostnadsskyddsbeloppet dividerat med trettio.

1.5.2. Avräkningsregler vid frånvaro

Vid frånvaro på grund av vistelse i slutenvård sker avdrag för avgift för omsorg, vård och stöd med 1/30 av beslutad månadsavgift per frånvarodag. Avdraget görs från och med inskrivningsdagen till och med dagen innan utskrivningsdagen. Avdrag sker med avgift för måltider på samma beräkningsgrund.

Om den enskilde av annan anledning har uppehåll av sina insatser under en sammanhängande period av minst 14 dagar görs halvt avdrag på månadsavgiften och vid uppehåll av minst 30 dagar betalas ingen månadsavgift. Avdrag sker under förutsättning att den enskilde meddelat personalen sin frånvaro sju dagar i förväg.

Om den enskilde påbörjat en planerad vistelse på korttids-/växelvårdsplats och under denna vistelse väljer att åka hem för att sedan under samma period återkomma till korttids-/växelvårdsplatsen görs inga avdrag. Inga avdrag medges heller om den enskilde väljer att komma senare än planerat eller åker hem i förväg från en korttids-/växelvårdsvistelse, såvida det inte beror på sjukdom. Vid senare ankomst eller tidigare avfärd på grund av sjukdom debiteras varken avgift för korttid/växelvård eller kostnad för kost.

Om den enskilde av annan anledning har uppehåll av sitt måltidsabonnemang i särskilt boende eller sin matdistribution under en sammanhängande period av minst 14 dagar görs halvt avdrag på månadsavgiften och vid uppehåll av minst 30 dagar betalas ingen månadsavgift. Samma regler gäller för distributionsavgiften. Avdrag sker under förutsättning att den enskilde meddelat personalen sin frånvaro sju dagar i förväg.

1.5.3. Insats enligt SoL genom annan kommun eller i privat regi

För personer som erhåller bostad och omvårdnad i särskilda boendeformer genom en annan huvudman och där Alvesta kommun står för kostnaden gäller samma avgiftsregler som i kommunens egna särskilda boendeformer.

2. Avgifter

Årlig justering av maxtaxa, avgifter och priser sker enligt angivna index. Maxtaxa, avgifter och priser avrundas till närmaste helkrona.

2.1. Maxtaxa för insatser, SoL och HSL

Bestämmelsen om högkostnadsskyddet, maxtaxan, reglerar den högsta avgift per månad kommunen får ta ut totalt för hemtjänst i ordinärt boende och i särskilt boende, dagverksamhet, insatser i särskilda boendeformer samt kommunal hälso- och sjukvård. Enligt lagstiftning får avgiften för dessa insatser högst uppgå till en tolftedel av 0,5392 gånger fastställt prisbasbelopp per månad⁷.

Tabell 2. Maxtaxa

	År 2025
Maxtaxa	2 642 kronor per månad

2.1.1. Avgiftsnivå för hemtjänst i ordinärt boende och i särskilt boende samt dagverksamhet, SoL

Tabell 3. Avgiftskonstruktion och avgift

Insats	Avgiftskonstruktion	Avgift 2025
Service, omvårdnad och stöd, timpris	Maxtaxan fördelas på 6 timmar	440 kronor per timme
Trygghetslarm	80 % av timpriset	352 kronor per månad
Leveransavgift vid matdistribution	4 % av timpriset	18 kronor per tillfälle
Korttidsboende (tillkommer kostnad för kost och hygienpaket)	Maxtaxan fördelas på 30 dagar	88 kronor per dygn
Dagverksamhet, beslutad (tillkommer kostnad för kost och resa)	Maxtaxan fördelas på 30 dagar	88 kronor per tillfälle
Avlösarservice	10 timmar avgiftsfritt per månad. Fördelat på max 4 tillfällen. Därefter avgift enligt timpris.	Efter att 10 timmar använts under en månad är avgiften 440 kronor per timme.

Boendeavgift för boendeformer enligt SoL som inte omfattas av hyreslagens regler

Om ett hyreskontrakt kan tecknas mellan den enskilde och leverantören ska så göras.

För bostad i särskilda boendeformer enligt SoL som inte omfattas av hyreslagens regler och där ett hyresförhållande inte föreligger debiteras en boendeavgift med högst en tolftedel av 0,5539 prisbasbelopp per månad. Boendeavgiften ska rymmas inom avgiftsutrymmet⁸.

⁷ SoL 32 kap §§ 6-8

⁸ SoL 32 kap. § 6

Nivå för levnadsomkostnader, dvs minimibeloppets storlek

Minimibelopp är den summa pengar var och en anses behöva för att klara sin vardag och ska täcka normalkostnader för personliga behov. Minimibeloppet används vid beräkning av den enskildes avgiftsutrymme.

Tabell 4. Minimibelopp för år 2025

Familjesättning och ålder	Minimibelopp per månad
Ensamstående över 65 år	7 247 kronor per person
Makar och sambor över 65 år	5 912 kronor per person
Ensamstående 19-65 år	7 971 kronor per person
Makar och sambor 19-65 år	6 504 kronor per person

Nivå för tillägg/höjning av minimibeloppet vid fördyrade matkostnader

Avgiftskonstruktion och belopp

Personer som är beviljade matdistribution eller bor på särskilt boende och där äter färdiglagad kost har en matkostnad som överstiger den schablon som ingår i minimibeloppet på grund av att kommunens tillagningskostnad till viss del är inräknad i priset.

Dessa personer ska erhålla ett tillägg som motsvarar skillnaden mellan det belopp för livsmedel som ingår i minimibeloppet och kommunens avgift för färdiglagad kost i särskilt boende/-matdistribution. Detta gäller även för personer som i stället för matdistribution väljer att äta måltiden på något av de särskilda boendenas restauranger.

Den livsmedelskostnad som ingår i minimibeloppet utgår från Konsumentverkets årliga beräkning av livsmedelskostnaden för all mat lagas hemma, åldersgrupp 61-74 år. För att kunna beräkna den enskildes fördyrade matkostnad per måltid används följande fördelningsgrund:

Tabell 5. Fördelningsgrund vid beräkning av fördyrade matkostnader

Måltid	Andel
Frukost	20 %
Middag	40 %
Kvällsmat	30 %
Mellanmål	10 %

En höjning av minimibeloppet kan även ske vid fördyrade matkostnader på grund av särskilda omständigheter, exempelvis sjukdom eller likande, som gör att den enskilde varaktigt har behov av specialkost eller likande som personen inte bör avstå ifrån. Den faktiska merkostnaden godtas om den inte är oskäligt hög.

Tabell 6. Höjning av minimibelopp för fördyrade matkostnader per månad för år 2025

Särskilt boende/korttidsplats	Höjning av minimibeloppet per månad för år 2025
Helabonnemang	1 296 kr
Helabonnemang, minus en måltid	1 010 kr
Vid korttidsvistelse (efter 14 dagar ett dygnsbelopp på xxkr)	605 kr (efter 14 dagar 43 kr per dygn)
Matdistribution per månad för år 2025	Höjning av minimibeloppet per månad för år 2025
Middag med efterrätt, 7 dagar per vecka	1 060 kr

Middag med efterrätt, 4 dagar per vecka	565 kr

2.1.2. Avgiftsnivå för insatser enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL)

Med kommunal hälso- och sjukvårdsinsats menas insatser av sjuksköterska, fysioterapeut, arbetsterapeut eller insatser som överlåts till annan personal genom HSL-uppdrag/delegering. Kommunens ansvar för hälso- och sjukvård regleras i hemsjukvårdsavtalet.

Insatserna kan t ex vara medicinsk bedömning, utfärdande av intyg för egenvård och färdtjänst, behandling, läkemedelshantering, injektion, provtagning, infusion, suturtagning, syrgasbehandling, bedömning/träning av funktion och aktivitet, förskrivning av hjälpmedel.

Huvudregeln är att alla som erhåller kommunal hälso- och sjukvård betalar avgift. Dock görs följande undantag:

- Barn och ungdomar har avgiftsfri vård till dagen de fyller 20 år
- Personer med insatsen särskilt boende

Avgiftskonstruktion och avgift

Tabell 7. Avgiftskonstruktion och avgift

Insats	Avgiftskonstruktion	Avgift 2025
Kommunal hälso- och sjukvård	Fast avgift per månad. En timme av maxtaxan	440 kronor per månad

Avgift debiteras för den månad som den enskilde haft insats i form av besök av legitimerad personal eller hälso- och sjukvårdsinsats av delegerad omsorgspersonal.

Hämtning av trygghetslarm och tekniska hjälpmedel sker utan avgift.

Vad som är nytt

Avgiften för kommunal hälso- och sjukvård tas bort för personer i särskilt boende då huvudparten redan betalar maxtaxa för sina omsorgsinsatser. Förändringen minskar administrationen kring debiteringen.

Avgiften för hämtning av tekniska hjälpmedel tas bort. Avgiften för hämtning av hjälpmedel hos patienter som på grund av funktionsnedsättning inte själva kan återlämna leder ofta till att hjälpmedel blir kvar i hemmen. Erfarenheten visar att de patienter som själva kan eller med hjälp av närstående kan återlämna sina hjälpmedel gör det. Förskrivna hjälpmedel är ett lån från Alvesta kommun och ska lämnas tillbaka när behovet inte längre kvarstår. Se avgift vid ej återlämnade hjälpmedel avsnitt 2.2.2.

Den avgiftsfria insatsen för personer med läkarbeslut om vård i livets slut tas bort. Detta undantag var motiverat utifrån tidigare avgiftskonstruktion med en avgift på 100 kronor per besök (inom maxtaxan). Då avgiften för kommunal hälso- och sjukvård numera är en fast avgift per månad oavsett antal besök är undantaget inte längre motiverat.

Avgift för utfärdande av intyg för bostadsanpassning läggs återigen utanför maxtaxan⁹.

2.1.3. Avgift för socialpsykiatri

Vid beslut om bostad med särskild service enligt 12 kap. 5 § socialtjänstlagen (2025:400) tillämpas samma regler för avgifter som gäller för hemtjänst i särskilt boende för äldre, i enlighet med 32 kap. 1 §. Det innebär att kommunen får ta ut skäliga avgifter, dock inte högre än den enskildes förbehållsbelopp enligt 32 kap. 4 §.

Boendestöd i ordinärt boende, som ges enligt 12 kap. 4 § SoL (2025:400), är avgiftsfritt enligt beslut av Kommunfullmäktige, i enlighet med kommunens rätt att besluta om avgifter för vissa insatser enligt 32 kap. 1 § SoL. Kommunen kan därmed besluta att avstå från att ta ut avgift för denna typ av insats.

I de fall där den enskilde beviljas hemtjänst som komplement till boendestöd, tas avgift ut enligt kommunens gällande taxa för hemtjänst, i enlighet med bestämmelserna i 32 kap. 1 § SoL (2025:400).

2.2. Övriga avgifter och priser inom SoL och HSL (ingår ej i maxtaxan)

2.2.1. Hygienpaket och intyg för bostadsanpassning

Hygienpaket och intyg för bostadsanpassning och färdtjänstintyg ingår inte i maxtaxan¹⁰.

Tabell 8. Avgiftskonstruktion och priser

	Avgiftskonstruktion	Pris 2025
Hygienpaket särskilt boende, SoL	Taxan för hygienpaket justeras årligen enligt gällande konsumentprisindex	224 kronor per månad
Hygienpaket korttidsboende, SoL	Taxan justeras årligen enligt gällande konsumentprisindex	15 kronor per dygn
Intyg för bostadsanpassning och färdtjänstintyg. ¹¹	En timme av maxtaxan	440 kronor per intyg

Hygienpaket korttidsboende ingår automatiskt för de som har insatsen korttidsboende. Tjänsten är inte valbar.

Nytt

Hygienpaket särskilt boende ingår automatiskt för de som har insatsen särskilt boende. Detta innebär att omsorgstagaren aktivt måste välja bort hygienpaketet när tjänsten inte nyttjas.

Intyg för bostadsanpassning ingår inte i maxtaxan.

⁹ Korrigerad text 2025-01-24

¹⁰ Korrigerad text 2025-01-24

¹¹ Korrigerad text 2025-01-24

2.2.2. Avgift vid ej återlämnade hjälpmedel

Nytt

Förskrivna hjälpmedel är ett lån från Alvesta kommun och ska lämnas tillbaka när behovet inte längre kvarstår. Vid ej återlämnade hjälpmedel med individnummer tas avgift ut motsvarande dess restvärde. Avgiften ingår inte i maxtaxan.

2.2.3. Hyra vid externt köpt plats i särskilda boendeformer enligt SoL

Om den enskilde och den externa huvudmannen har tecknat ett hyreskontrakt ska den enskilde stå för sina hyreskostnader.

Den externa huvudmannen fakturerar kommunen med ett totalbelopp för samtliga tjänster. Den externa huvudmannen ska inkomma med underlag som styrker den upplåtta bostadens yta i kvadratmeter och deras fastställda kostnad per kvadratmeter. Kommunen debiterar sedan den enskilde för hyreskostnaden.

2.2.4. Avgift för mat vid externt köpt plats i särskilda boendeformer enligt SoL

Avgift för mat avser kostnad för råvaror. Som grund används Konsumentverkets beräkning av livsmedelskostnaden per månad för alla måltider hemma ålder 31 – 60 år. Beräkning av de olika måltidernas kostnad sker enligt angiven andel.

Tabell 9. Avgiftskonstruktion och måltidspriser

Måltidspriser 2025		
	Andel	Pris
Frukost	19%	23 kr
Lunch	38%	47 kr
Mellanmål	5%	7 kr
Kvällsmat	38%	47 kr
Dygn	100%	124 kr

2.3. Avgifter LSS

Insatser enligt lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS är i princip avgiftsfria. Enda undantaget läggs fast i 18-20 §§ LSS och 5-6 §§ förordningen (1993:1090) om stöd och service till vissa funktionshindrade. I anslutning till en insats har kommunen möjlighet att ta ut skäliga avgifter för bostad, mat, resor, fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter. Avgifterna måste vara skäliga och inte överstiga kommunens självkostnader, kommunen ska även se till att den enskilde får behålla tillräckliga medel för sina personliga behov.

Socialstyrelsen rekommenderar att konsumentverket årliga beräkningar av referensvärden för levnadskostnader som ett hushåll vanligen behöver för att klara vardagens behov bör ligga till grund för beräkning av avgift exempelvis för livsmedelskostnad.

2.3.1. Av vem får avgift tas ut?

Enligt 19 § LSS får skäligen avgifter för bostad, fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter tas ut av dem som har hel allmän ålderspension, hel sjukersättning eller hel aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken eller annan inkomst av motsvarande storlek, enligt de grunder kommunen bestämmer. Avgifterna får dock inte överstiga kommunens självkostnader. Kommunen ska se till att den enskilde får behålla tillräckliga medel för sina personliga behov. Vid bedömningen av den enskildes behov ska även beaktas kostnader på grund av funktionshindret som inte täcks på annat sätt (6 § förordning 1993:1090).

Föräldrarna har enligt föräldrabalken underhållsskyldighet för sina barn och är försörjningsskyldiga till dess barnet fyller 18 år eller så länge barnet går i skola, dock längst till barnet fyller 21 år.

Enligt 20 § LSS, är föräldrarna skyldiga att i skälig utsträckning bidra till kommunens kostnader för omvårdnaden när deras barn under 18 år *vårdas i ett annat hem än det egna*. Med begreppet ett annat hem än det egna jämställs såväl familjehem som bostad med särskild service för barn och ungdomar samt korttidshem. Dessa kostnader ska bidra till att täcka utgifter för mat och förbrukningsartiklar såsom tvätt- rengöringsmedel, toalettpapper och dylikt. Föräldrarnas ersättningsskyldighet bestäms enligt samma grund som återbetalningsskyldighet enligt reglerna om underhållsstöd i 19 kap. socialförsäkringsbalken.

2.3.2. Korttidsvistelse (LSS 9 § 6) och korttidstillsyn för skolungdom (LSS 9 § 7)

Ålder 0 – 20 år

För personer under 20 år sker resor till och från insatsen i samverkan med skolskjuts. Resorna är avgiftsfria.

Den enskilde betalar för sina måltider.

I nedanstående tabell framgår prisenivå för 2025.

Tabell 10. Avgiftskonstruktion och måltidspriser, barn

Måltidspriser 2025			
	Andel	0-13 år	14-20 år
Frukost	19%	19 kr	22 kr
Lunch	38%	38 kr	46 kr
Mellanmål	5%	5 kr	6 kr
Kvällsmat	38%	38 kr	46 kr
Dygn	100%	100 kr	120 kr

Avgiftskonstruktion för måltider, barn

Vid beräkning av kostnad för måltider ska konsumentverkets beräkning av livsmedelskostnad per månad kategorin all mat lagas hemma användas. Konsumentverkets beräknade livsmedelskostnad för åldersgruppen 10-13 år används för barn yngre än 14 år och åldersgruppen 14-17 år används för barn äldre än 14 år. Överföring mellan åldersgruppen sker i juli månad det året barnet fyller 14 år.

Ålder 20 år och äldre

Vid resor med färdtjänst till och från insatsen ingår det i arbetsresor. För arbetsresor tas avgift ut motsvarande färdtjänsttaxans periodkort för arbetsresor. Se avsnitt 2.3.6

Den enskilde betalar för sina måltider.

Tabell 11. Avgiftskonstruktion och måltidspriser, vuxna

Måltidspriser 2025		
	Andel	Pris
Frukost	19%	23 kr
Lunch	38%	47 kr
Mellanmål	5%	7 kr
Kvällsmat	38%	47 kr
Dygn	100%	124 kr

Måltidspris vid gemensamt tillagade måltider avser kostnad för råvaror. Som grund används Konsumentverkets beräkning av livsmedelskostnaden för alla måltider hemma ålder 31 – 60 år. Beräkning av de olika måltidernas priser sker enligt angiven andel.

2.3.3. Boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn och ungdomar (LSS 9 § 8)

Omkostnadsavgift

För barn under 18 år som stadigvarande bor i bostad med särskild service är båda föräldrarna skyldiga att i skälig utsträckning bidra till kommunens kostnader för vissa omvårdnadskostnader. Föräldrarnas skyldighet att bidra till kommunens kostnader bestäms enligt samma grunder som betalnings-skyldigheten för underhållsstöd.

Vårdnadshavaren behåller barnbidrag/studiebidrag och svarar för sitt barns kläder, fritidsaktiviteter och fickpengar. Resor mellan föräldrahemmet och bostad med särskild service för barn och ungdom betalas av vårdnadshavare/omsorgstagaren. Vårdnadshavaren betalar en avgift motsvarande underhållsstödet. I avgiften ingår samtliga kostnader för barnet utom kläder, fritidsaktiviteter och fickpengar. Avgiften tas ut per månad med avräkning 1/30 per dag de dagar barnet vistas hemma.

När barnet fyller 18 år upphör föräldrarnas skyldighet att bidra till kommunens kostnader för omvårdnad. I stället tar kommunen ut skälig avgift för bostad, fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter av de ungdomar som har hel aktivitetsersättning eller annan inkomst av motsvarande storlek.

Avgiftskonstruktion

En omkostnadsavgift så kallad föräldraavgift tas ut från var och en av föräldrarna. Avgiften motsvarar underhållsbeloppet enligt 18 kap. 20 § socialförsäkringsbalken. I uträkningen tas bland annat hänsyn till föräldrarnas inkomster och hur många andra barn de har att försörja.

Till grund för avgiftsuttaget efter att ungdomen fyllt 18 år används konsumentverkets beräkning av vad ungdomar med egen inkomst ska betala hemma. Har ungdomen ingen inkomst som motsvarar summan av hel aktivitetsersättning tas ingen avgift ut.

Måltidsavgift vid skolgång på annan ort

Enligt föräldrabalken har föräldrarna underhållsskyldighet så länge den unge går i skolan (dock längst tills ungdomen fyller 21 år). För unga vuxna som fortfarande går i skola och som bor i bostad med särskild service eller familjehem tar kommunen ut en avgift för måltiderna. Avgiften är åldersrelaterad.

Tabell 12. Måltidspriser vid skolgång på annan ort, år 2025

Måltidspriser 2025		
Ålder	Per månad	Per dygn
10-13 år	2 300	77
14-17 år	2 770	92
18-30 år	3 040	101

Avgiftskonstruktion

Som grund används Konsumentverkets beräkning av livsmedelskostnader per månad kategorin all mat lagas hemma utom lunch vardagar för ålder 10-13 år, 14-17 år respektive 18-30 år.

2.3.4. Bostad med särskild service eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna (LSS 9 § 9)

Den enskilde har ett hyreskontrakt på sin bostad och betalar hyra enligt hyreslagen.

Den enskilde betalar sina egna omkostnader. För gemensamt tillagade måltider på boendet betalar den enskilde ett måltidspris.

Avgiftskonstruktion

Måltidspriset vid gemensamt tillagade måltider avser kostnad för råvaror. Som grund används Konsumentverkets beräkning av livsmedelskostnaden för alla måltider hemma ålder 31 – 60 år. Beräkning av de olika måltidernas kostnad sker enligt angiven andel.

Tabell 13. Avgiftskonstruktion och måltidspriser vid gemensamt tillagade måltider

Måltidspriser 2025		
	Andel	Pris
Frukost	19%	23 kr
Lunch	38%	47 kr
Mellanmål	5%	7 kr
Kvällsmat	38%	47 kr
Dygn	100%	124 kr

2.3.5. Daglig verksamhet (LSS 9 § 10)

För resor med färdtjänst till och från daglig verksamhet tas avgift ut motsvarande färdtjänsttaxans periodkort för arbetsresor som för 2025 är 750 kronor per månad. Mindre än nio enkelresor per månad 400 kronor per månad.

För måltider som serveras inom daglig verksamhet debiteras den enskilde ett måltidspris.

Tabell 14. Priser för måltider i samband med daglig verksamhet

Måltidspriser 2025	
	Pris
Lunch	72 kr
Kaffe	0 kr

Taxekonstruktion

Måltidspriserna på daglig verksamhet ingår i omsorgsförvaltningens måltidspriser som årligen justeras enligt gällande konsumentprisindex per juni månad. Måltiderna levereras från omsorgsförvaltningens tillagningskök.

Kaffe/te med en frukt om dagen ingår som en personalförmån, dvs ingen avgift tas ut.

2.3.6. Övrigt, LSS

Den enskilde betalar själv sina kostnader vid restaurangbesök och liknande besök på näringsställe eller café för att äta och fika etc.

Den enskilde betalar själv sina kostnader för entrébiljetter m. m. som uppstår vid fritids- och kulturaktiviteter.

Omsorgstagares resor till och från aktiviteter ska i första hand ska ske med allmänna kommunikationsmedel, färdtjänst eller den enskildes bil. I andra hand får resor till och från aktiviteter ske med kommunens bilar, det förutsätts då att resor enligt något av ovanstående alternativ inte går att genomföra vid det specifika tillfället. Avgift för resa tas ut och den baseras på Skatteverkets regler om milersättning och fordon vilket för närvarande är 25 kronor per mil. Avrundning sker per person till närmaste högre femkrona.

2.4. Måltidspriser (ingår ej i maxtaxan)

I nedanstående tabell framgår

Tabell 15. Måltidspriser 2025

Omsorgstagare	Enhet	Pris
Frukost	Portion	34 kr
Middag med efterrätt	Portion	80 kr
Middag utan efterrätt	Portion	72 kr
Kvällsmat	Portion	41 kr
Helabonnemang	Månad	4 646 kr
Helabonnemang minus en måltid per dygn	Månad	3 523 kr
Måltider korttidsboende	Dygn	155 kr
Matdistribution alla dagar i veckan	Månad	2 400 kr
Matdistribution 4 dagar i veckan	Månad	1 280 kr
Anhöriga, gäster och personal		
Frukost	Portion	42 kr
Middag med efterrätt	Portion	107 kr
Middag utan efterrätt	Portion	99 kr
Middag med efterrätt pensionär	Portion	98 kr
Middag utan efterrätt pensionär	Portion	89 kr
Efterrätt	Portion	18 kr
Kvällsmat	Portion	57 kr
Kaffe	Portion	12 kr
Kaffe med bröd	Portion	34 kr

Avgiftskonstruktion

Måltidspriserna regleras årligen enligt gällande konsumentprisindex per juni månad, det vill säga samma kalendermånad som prisbasbeloppet regleras efter. Omsorgsförvaltningens måltidspriser från 2020 används som bas vid omräkningen.

För boende på särskilt boende erbjuds två måltidsalternativ:

- Samtliga måltider under dygnet, dvs tre måltider och tre mellanmål
- Två måltider och tre mellanmål under dygnet, dvs minus en måltid per dygn. Alternativet omfattar middag med efterrätt, tre mellanmål och antingen frukost eller kvällsmat.

För personer med matdistribution erbjuds två måltidsalternativ:

- matdistribution (middag med efterrätt), sju dagar i veckan. Måltidspriset är exklusive leveransavgift.
- matdistribution (middag med efterrätt), fyra dagar i veckan. De fyra dagarna ska vara fasta dagar. Måltidspriset är exklusive leveransavgift.

Det särskilda måltidspriset för pensionärer som kommer till någon av restaurangerna på de särskilda boendena uppräknas årligen genom principen att avgiften för distribution läggs till priset en omsorgstagare betalar för middag (lunch) utan efterrätt respektive för middag (lunch) med efterrätt.

2.5. Exempel på avgiftsberäkning för insatser inom maxtaxan

Tabell 16 och 17. Räkneexempel för Stig 75 år, ensamstående

Beviljade insatser	Antal	Å-pris	Summa
Larm	1	352	352
Hemtjänst	7	440	3 080
Delsumma			3 432
Högbkostnadsskydd			-790
Summa			2 642

Aktuell inkomst efter skatt	14 000
Bostadstillägg	3 782
Bostadskostnad	-7 170
Minimibelopp	-7 247
Avgiftsutrymme (betalningsförmåga)	3 077

Total kostnad för insatserna är 3 432 kronor men då kostnaden för insatserna överstiger maxtaxan (2 642 kronor) görs ett avdrag på 790 kronor.

Stig har ett avgiftsutrymme på 3 077 kronor per månad.

Stig betalar full avgift dvs 2 642 kronor per månad.

Tabell 18 och 19. Räkneexempel för Svea, 87 år, ensamstående

Beviljade insatser	Antal	Å-pris	Summa
Larm	1	352	352
Hemtjänst	10	440	4 400
Delsumma			4 752
Högbkostnadsskydd			-2 110
Summa			2 642

Aktuell inkomst efter skatt	11 431
Bostadstillägg	4 640
Bostadskostnad	-8 100
Minimibelopp	-7 247
Avgiftsutrymme (betalningsförmåga)	724

Total kostnad för insatserna är 4 752 kronor men då kostnaden för insatserna överstiger maxtaxan (2 642 kronor) görs ett avdrag på 2 110 kronor.

Svea har ett avgiftsutrymme på 724 kronor per månad.

Svea betalar inte full avgift, utan betalar 724 kronor per månad för sina insatser.